

PRZEWODNIK OŚWIATOWY

ORGAN TOWARZYSTWA SZKOŁY
LUDOWEJ, POŚWIĘCONY SPRA-
WOM OŚWIATY POZASZKOLNEJ
I NARODOWEGO WYCHOWANIA
LUDU POLSKIEGO

ROCZNIK XII.

KRAKÓW
NAKŁADEM TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ
1912.

PRZEWODNIK OŚWIATOWY" *.....* WYCHODZI
W OSTATNIM TYGODNIU KAŻDEGO MIESIĄCA
REDAKTOR NACZELNY DR MARYAN STĘPOWSKI.

..... PRZEDPŁATA
WŁĄCZNIE Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ WYNOŚI:
W OBRĘBIE PAŃSTWA AUSTRYACKIEGO 6 KO-
RON (DLA CZŁONKÓW T. S. L., KÓŁ I CZYTELŃ
4 KORONY) ROCZNIE. W KRÓLESTWIE POLSKIM
4 RUBLE. (DLA CZŁONKÓW T. S. L. 3 RUBLE.
W PAŃSTWIE NIEMIECKIEM 6 MAREK. (DLA
CZŁONKÓW T. S. L. 4 MARKI). *.....*

ADRES REDAKCYI I ADMINISTRACYI: KRAKÓW,
ULICA FLORYAŃSKA 15, II. p. *.....*

SKŁAD GŁÓWNY NA KRÓLESTWO POLSKIE
W KSIĘGARNI WENDEGO I SKI W WARSZAWIE.

100012 III

SPIS RZECZY.

Artykuły treści ogólnej.

	Strona
Od Redakcyi	1
O czem jadący na wieś TSL-owiec wiedzieć powinien przez W. Mazura	2 ✓
Idźmy do chat! przez Jadwigę z Łobzowa	8
Podwójna miara przez W. K.	9
Kurczenie się ziemi ojczyznej	13
Kto się ma tem zająć?	14 ✓
Sprawozdanie roczne T. S. L. przez Dra M. Stępowskiego	15
Ś. p. Dr Stanisław Markiewicz przez Dra A. Majewskiego	18
Zygmunt Krasiński przez Tadeusza Grabowskiego	33
Rocznice narodowe w roku 1912 przez tegoż	35
Bursa polska w Orłowej na Śląsku	38
»Oplatek« na kresach przez W. G.	41
Z działalności ruskich Towarzystw oświatowych i ekonomicznych w powiecie tarnopolskim przez A. Medyńskiego	45
Kalendarz »Proświty« przez G. R.	49
Uniwersytet ludowy im. A. Mickiewicza w Krakowie przez M. St. Maryana Stępowskiego	52 ✓
W rocznicę zgonu ś. p. Mieczysława Brzezińskiego przez Dra Maryana Stępowskiego	55
Kartel Towarzystw oświatowych w Niemczech	60
Sekcyja polska przy Muzeum Międzynarodowem w Brukseli przez R. S.	81
O zadaniach kierownika czytelnicy na wsi przez Dra Jarosława Opatrnego	87 ✓
Tarnopolskie Koło T. S. L. (1902—1912) przez Aleksandra Medyńskiego	91, 221, 260
Fraca oświatowa w Wieliczce przez Feliksa Piestraka	96 ✓
Wieczornice T. S. L. na Morawach przez Józefa Wynarow- skiego	100
Dom polski w Bielsku uratowany, przez J. D-ckiego.	102
Z powiatu rohatyńskiego przez A. A.	104
O Zakli i Niagrynie przez X. Wiktora Potrzebskiego	106
Szkola Nauk Społeczno-Politycznych w Krakowie	108 ✓
Kolonija polska Adampol w Azji Mniejszej przez Jerzego Bratkowskiego	114
»Proświta« w Tarnopolu w r. 1911 przez A. Medyńskiego	117
Ś. p. Kleofas Stanisz	128
Hugo Kollajtaj — życiorys przez Tadeusza Grabowskiego	131

Hugo Kołłątaj — próba syntezy, myśl na rocznicę zgonu przez Michała Sokolnickiego	144
Ze »Smutków« Kołłątaja	167
Kołłątaj o edukacji kobiet	167
Ze spuścizny Kołłątajowskiej:	
Mowa do Komisji Edukacji Narodowej	174
Program działalności ministerium oświaty	178
Myśli i uwagi Hugona Kołłątaja	181
Z literatury o Kołłątaju	181
Bolesław Prus (ś. p. Aleksander Głowacki)	201
Patriotwo narodowe przez K. Borelowskiego	201
✓ Przedmiot i forma odczytów w czytelniach ludowych przez Ag. Siudaczyńskiego	21
Ogniska dla młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej przez Dra M. Stępowskiego	21
Orlicom, wiersz przez M. T. Błotnicką	21
Uniwersytetowi lwowskiemu	25
✓ Polska Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie	25
Zakład im. X. Siemaszki w Krakowie przez X. J. Rzymelkę	27
Poświęcenie kamienia węgielnego pod Dom polski w Domażyrze	28
Jakże nas mało przez Tersytesa	28
✓ Dom ludowy w Płotyczy	28
Z działalności Towarzystw ruskich:	
Proświta w Stryju, Proświta w Złoczowie, Towarzystwo wy- kładów naukowych imienia Piotra Mohiły, Szkoła handlowa ukraińska we Lwowie	28
Z przeglądu literatury	28
Kalendarz pracy w Kolach Maticy Skolskiej	29
✓ Praca oświatowa na wsi przez K. Wierczaka	31
Zadania Kół T. S. L. w zakresie szkolnictwa przez W. S. Piotr Skarga przez Dra T. Grabowskiego	32
✓ Początki pracy oświatowej w Polsce przez H. Orszę	334, 403, 451
Wystawa pracy kobiety polskiej w Pradze przez Dra A. J. Mi- kulskiego	341
Książd biskup Władysław Bandurski przez Dra M. St.	35
Ś. p. Dr Franciszek Tomaszewski	35
Z przeglądu literatury. »Pamiętniki włościanina« przez A. S.	35
W sprawie deficytu T. S. L. przez W. Sikorę	38
Józef Ignacy Kraszewski przez Dra T. Grabowskiego	38
Stan oświaty w Królestwie Polskiem w porównaniu z Czechami i Norwegią przez Anielę Chmielińską	39
Bursa dla dziewcząt im. Felicyi z Wasilewskich Boberskiej we Lwowie przez M. D.	399
Nałęczów, jako placówka kultury przez T. Ch.	399
Pierwszy rok Polskiego Gimnazjum w Czerniowcach przez Dra Z. Cygę Karpińskiego	401
Z przeglądu literatury o Skardze przez R. S.	416
Analfabetyzm we Francji	417
Ś. p. Bronisława Löschówna	419
Ś. p. Stanisław hr. Badeni	445
✓ Kursy oświatowe dla kierowników czytelni przez K. Wierczaka	446
Rola kinematografu w przemyśle i w pracy oświatowej przez Dra Maryana Stępowskiego	448
Jarosław Vrehlicki przez Jana Magierę	454
Bursa dziewczęca TSL we Lwowie przez M. L. D'Abancourt- Wirstleinową	468
Z przeglądu literatury	47
Liga oświaty ludowej we Francji przez Dra Maryana Stę- powskiego	47

O stanie pracy oświatowej w powiecie chrzanowskim przez Stanisława Pollaczka	493
Szkoła polska w Oleszy przez Kazimierza Wolniewicza	499
Ogród zabaw, gier i zajęć w Pyrach przez Anielę Szyćównę	500
Głos chłop polskiego przez Anielę Chmielińską	504
Z działalności Towarzystwa im. Piotra Skargi	511
Kollegium Związku Narodowego Polskiego w Cambridge Springs	516

Kronika.

Szkoła gospodarstwa dla dziewcząt w Orłowej	20
Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Narodowego w Rapperswilu	22
Dziwolągi hakatystyczne	22
Walka o szkołę polską w Hermanicach na Śląsku	61
Walka o szkołę polską w Radwanicach na Śląsku	62
Towarzystwo Dobroczynności im. św. Salomei w Białej	63
Towarzystwo młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej im. Tad. Kościuszki w Tarnopolu	63
Towarzystwo Polskiej Bursy Ludowej w Samborze	64
Zamknięcie Związku Gniewańskiego	65
Towarzystwo kursów naukowych w Warszawie	65
Wystawa krajobrazu polskiego w Warszawie	66
Wystawa polska w Pradze	67
Niemcy a »Schulverein«	67
Rusini w miastach	
Szkoły polskie kolei Warszawsko-Wiedeńskiej wobec wykupu kolei	119
Polskie Towarzystwo Statystyczne	120
»Ziemia Polska«	228
Dar Rotszyldów dla Witkowie i Morawskiej Ostrawy	229
Biblioteka publiczna im. Hieronima Łopacińskiego we Lwowie	220
Brak inteligencji polskiej na Kaszubach	230
Polskie dzieci szkolne a wykłady ludowe w W. Ks. Poznańskim	231
Dzień kłosu żyta w Kijowie	232
Polacy w Stanach Zjednoczonych	238
Z powodu jubileuszu Syrokomli	
Biblioteka imienia J. I. Kraszewskiego w Poznaniu	299
Dar narodowy dla Kaszub	300
»Dar Lutra« dla Galicyi	364
III-ci Zjazd Zjednoczenia Towarzystw kobiecych oświatowych na Rzeszę niemiecką	365
Biblioteka publiczna im. Kierbedziów w Warszawie	366
Szkoła handlowa w Białej	421
Towarzystwo budowy domu Uniwersytetu Ludowego im. A. Mickiewicza w Krakowie	421
»Narodnyj Dom« we Lwowie	422
Szkolnictwo w Bośni i Hercegowinie	422
Wrogowie oświaty	423
Ruch ludności w Niemczech	424
Testament wynarodowionego Czecha	424
Z działalności »Proświty«	477
Polki wobec wyłączenia	523
»Prusacy wymierają«	524

Dział sprawozdawczy T. S. L.

Okólniki Zarządu Głównego.

W sprawie statystyki członków	68
„ materiału do rocznego sprawozdania	69

	Strona
»Gdzie są pieniądze z Daru Grunwaldzkiego ?	435
Zjazd powiatowy TSL w Chrzanowie	482
Zarząd Główny TSL w kadencji 1912-13	485
Wynik wpisów w szkołach TSL w r 1912/13	486
Protokół Walnego Zjazdu TSL w Nowym Sączu (w dodatku nad- zwyczajnym do Nru 1)	
Koło TSL w Żmigrodzie	529

Wiadomości różne.

TSL ku czci Kollataja	28
Nowa szkoła kresowa I Koła TSL	29
Nowa uczelnia TSL w Krakowie	29
Dom własny TSL w Tarnowie	29
Dom polski w Kosowie	30
Szkoły ludowe pospolite i wydziałowe TSL	74
Szkoła wydziałowa TSL w Czechowicach	75
Kurs buchalteryi rękodzielniczej w Białej	76
Koło TSL w Bielsku	76
Stanowisko gminy m. Białej wobec szkoły polskiej	76
Czytelnia TSL im. B. Goldmana we Lwowie	78
Dom ludowy w Płotyczy	78
Dziesięciolecie pracy prof. Stanisława Srokowskiego	122
Nowe Koło TSL w Wielkim Krakowie	124
Koło Pań TSL w Stanisławowie	124
Dziesięciolecie prezesury prof. Świtalskiego w Kole bocheńskim	244
Kurs murarski Koła TSL w Kołomyi	246
Odezwa do gmin Koła TSL w Nowym Sączu	246
Koło TSL w Morawskiej Ostrawie	247
Kurs przygotowawczy do matury semin. Koła im. Słowackiego we Lwowie	248
Odroczenie Walnego Zjazdu TSL	313
Uroczyste rozdanie świadectw pierwszym nauczycielom TSL w Białej	314
Absolwentki szkoły handlowej w Tarnopolu	314
Szkołka TSL w Seredyńcach	314
Bursa im. Felicji z Wasilewskich Boberskiej	377
Walny Zjazd TSL we Lwowie	377
Dom ludowy TSL w Brzozdowcach	377
Biblioteka teatralna w Białej	437
Sprawozdanie TSL za rok 1911	437
Nauka w szkołach polskich TSL w Białej	437
Oświatowy Zjazd młodzieży	438
Nowa placówka ekonomiczna na Śląsku	438
Zamknięcie szkoły polskiej w Polskiej Ostrawie	438
Bezpłatny kurs przerobów owocowych i warzywnych	438
Chór polski TSL w Bielsku	438
Wystawa Szkoły gospodarstwa kobiecego w Orłowej	439
Pożyteczna broszura Koła TSL w Bielsku	439
Upaństwowienie seminarium nauczycielskiego w Białej	440
»Wizerunek orła polskiego w jego dziejowym rozwoju	440
»Dawne warownie polskie	441
»Katechizm dziecka polskiego	441
Pierwszy kinematograf TSL w Krakowie	488
Dom ludowy TSL im. T. Kościuszki w Lewandówce	489
Obświęcenie szkoły polskiej w Uhnowie	490
Obchód ku czci X. Piotra Skargi w Sieniawie	490
Pierwsi abiturycenci TSL na posadach	490

	Strona
Mossoczowa Marya: Starość w syntaktyce	1
Naruszewicz Adam: Satyry	1
Reymont Wł. St.: Marzyciel	3
Szalay Walerya: Opowiadanie o »Panu Tadeuszu«	2
Zmijewska Eugenia: Serduszko	2

Utwory sceniczne.

Bisson Aleksander: Dzik	5
Gerson-Dąbrowska Marya: Obrazki historyczne	4
Gębarski Stefan: Flet zaczarowany	4
Górska Janina: Pod pruskim pręgiem	4
Leszczyński Edward: Konik zwierzyńcecki	3
Lorenz Józef: Zmartwychwstanie	5
Nowakowski Julian: Gracze	6
„ Stan wyjątkowy	3
Rozmorski Jan: Przechyż i mękę	3

Dzieje literatury.

Kwiatkowski Remigiusz: Literatura ludów wschodnich	3
Lange Antoni: Krótki zarys literatury powszechnej	2
Nowicki Wł.: Nasi pisarze w najpiękniejszych wyjątkach.	4

Poezye.

Konopnicka Marya: Poezye dla dzieci.	3
--	---

Historya.

Gątkiewicz Feliks: Śląsk — ofiara polityki	5
Kozicki Stanisław: Bułgaria współczesna	6
„ Serbia współczesna	5
Kubala Ludwik: Bitwa pod Beresteczkiem	5

Geografia, etnografia, podróże.

Józefowicz Leliwa Feliks: Z krainy faraonów	2
---	---

Nauki przyrodnicze.

Dobrowolska-Benoni Julia: Pogadanki o ziemi	3
Szuca Michał: O pochodzeniu człowieka	6

Religia, moralność, wychowanie.

Barda Franciszek: Wiedza i wiara	6
Gregorowicz Jan K.: Żywot pana naszego Jezusa Chrystusa	5
Harway M. Dr: Tajemnice powodzenia w życiu	5
Karpowicz Stanisław: Indywidualność i jej kształcenie	7
Korpak Józef: Rzut myśli dla młodych pokoleń	3
Mutford Prentice: Nie wszystkie siły życia	8
Nowiński Stanisław: Katechizm obywatelski	5

	Strona
Sfirago Fr.: Zbiór przykładów dla ludu katolickiego	8
Siedm broszurek Księgarni Powszechnej	4
Spitzer Sel: Poczucie obowiązku	4
Vollers Karol: Religia świata w ich związku dziejowym	4
Zieliński Antoni: Wykład popularny o wychowaniu	7

Prawo. Nauki społeczne.

Biblioteka dzieł społeczno-ekonomicznych	6
Krauz K. Dr: Demokracja w nowoczesnym ustroju	7
Cieplucha X: Wykłady dla Towarzystw młodzieży	6

Pedagogia.

Rutkowski Zenobiusz: Śpiew i muzyka w szkole elementarnej	7
Weryho Marya: Cztery pory roku w pogadankach	8

Hygiena i medycyna.

Brenneisen Leopold Dr: Hygiena zębów i jamy ustnej	8
Kaczorowski Bronisław Dr: Elementarz higieniczny	8

Rozmaitości.

Czytanka dla służących	8
----------------------------------	---